

Reguleringsmyndigheten for Energi
Postboks 5091, Majorstua
0301 Oslo

26.02.2021

Lede AS sitt høringsinnspill – «Analyser av om og hvordan modell for fastsettelse av kostnadsnormer kan behandle investeringer og driftstiltak mer nøytralt gjennom endringer i kalibreringen»

Lede AS (tidligere Skagerak Nett) takker for anledningen til å gi innspill på RME sin eksterne rapport «Analyser av om og hvordan modell for fastsettelse av kostnadsnormer kan behandle investeringer og driftstiltak mer nøytralt gjennom endringer i kalibreringen» (7/2020). Rapporten er utarbeidet av konsultantselskapet AFRY. Høringens opprinnelige frist var 15. februar 2021, men Lede AS ble innvilget en senere frist (1. mars 2021).

AFRY sin rapport inneholder ingen anbefalinger, men den belyser ulike tilnærminger til kalibreringen av kostnadsnormen. Vi er positive til at RME sender en slik rapport ut på høring. Dette er et forhold med mange nyanser.

Kostnadsnormen fastsettes i tre trinn: (1) DEA-analyse, (2) rammevilkårskorrigerings og (3) kalibrering. Kalibreringstrinnet er nødvendig for at et gjennomsnittlig nettselskap skal kunne få en rimelig avkastning. Uten kalibreringstrinnet ville en avkastning på nivå med NVE-renten kun vært oppnåelig for de mest effektive selskapene.

Vårt utgangspunkt er som følger:

- Kostnadsnormen gir incentiv til effektivitet, og kostnadsnormmodellen bør være mest mulig riktig, rettferdig og nøytral.
- Desto flere svakheter kostnadsnormmodellen har, desto mindre bør kostnadsnormen vektlegges når inntektsrammen fastsettes.
- NVE-renten er kilden for innteksreguleringens investeringsincentiv.

Dagens kostnadsnormmodell har en flere svakheter. Effektivitetsanalysen som kostnadsnormen bygger på, tar utgangspunkt i forenklede tilnærminger og begrenses av tilgjengelige datasett og kunnskap:

- DEA-analysens enkle oppgavevariable fanger ikke opp flere viktige oppgaver og forhold som varierer mellom selskapene. Vi har tidligere gitt RME innspill på slike.
- Rammevilkårskorrigeringsbegrensningen av tilgjengelige datasett, dagens tilnærminger, dagens kunnskap om relevante rammevilkår, m.m. En rekke forhold fanges ikke opp. I inntektsrammevarselet for 2021 er ikke rammevilkårsvariabelen for det regionale nettet signifikant. Det er imidlertid åpenbart at enkelte regionale nett har mer krevende rammevilkår enn andre regionale nett, dvs. manglende signifikans skyldes modellsvakheter og ikke faktiske forhold.
- I kostnadsgrunnlaget for DEA-analysen benyttes bl.a. bokførte verdier og avskrivninger. Dette skaper en alderseffekt. Siden kostnadene ved investeringer er konsentrert i perioden rett etter investeringene, så får selskap med en yngre anleggsmasse en lavere DEA-effektivitet enn selskap med en eldre anleggsmasse. Påvirkningen som alder har på DEA-effektiviteten, er ikke relatert til faktisk effektivitet.

Innteksreguleringsmodellen bør gi rettferdige og tilstrekkelige incentiv til kostnadseffektivitet, men den bør ikke vektlegge kostnadsnormen så mye at svakhetene til kostnadsnormmodellen blir for dominerende. Selv om kostnadsnormmodellen stadig forbedres, så vil en forenklet tilnærming alltid ha svakheter. En økt vektlegging av en modell med svakheter vil føre til en mer tilfeldig og mindre rettferdig innteksregulering. Inntektene til nettselskapene vil i større grad påvirkes av modellsvakheter. Gitt dagens modell og kunnskapen vi har om denne, så virker det lite forsvarlig at RME har besluttet å øke kostnadsnormandelen fra 60 % til 70 %.

Temaet for denne høringen er trinn 3 i fastsettelsen av kostnadsnormen, dvs. kalibreringen. Lede AS mener at en ikke bør gjennomføre nødreparasjoner på resultatene fra DEA-analysen i kalibreringstrinnet. Dagens tilnærming som er basert på summen av bokført verdi og anleggsbidragsfinansiert nettkapital, er en nødreparasjon. Den introduserer nye urimeligheter:

- Dagens kalibrering gir nettselskap som over tid har en høy kapitalintensitet, en høyere avkastning enn nettselskap som over tid har en lav kapitalintensitet. Et nettselskap som har en høy kapitalintensitet belønnes selv om det ikke er mer effektivt. Dette er ikke rettferdig.
- Dagens kalibrering fører til at det i mange tilfeller er mer lønnsomt for et nettselskap å velge et investeringstiltak selv om dette tiltaket er mer kostbart enn et driftstiltak. Dette er ikke samfunnsmessig rasjonelt.

Kalibreringen bør være mest mulig nøytral for ulike valg – driftstiltak vs. investeringstiltak. Den bør ikke favorisere nettselskaper som har en høy kapitalintensitet over tid. **Lede AS støtter derfor en kalibrering basert på DEA-kostnadsgrunnlaget** som pr d.d. er kostnadsgrunnlaget pluss «avskrivninger» og «NVE-avkastning» på anleggsbidragsfinansierte investeringer. Dagens tilnærming som er basert på summen av bokført verdi og anleggsbidragsfinansiert nettkapital, kan få utslag som ikke er rettferdige, og den skaper incentiv som ikke er samfunnsmessig rasjonelle.

RME bør jobbe videre med effektivitetsanalysetilnærminger som er mindre preget av alderseffekten, samt med å fjerne andre svakheter i effektivitetsanalysen. Kostnadsnormmodellen bør være

mest mulig riktig, rettferdig og nøytral. Hvis inntektsreguleringens investeringsincentiv blir for svake på grunn av alderseffekten, så bør kostnadsnormandelen justeres ned. En økt NVE-rente vil styrke inntektsreguleringens samlede investeringsincentiv. På generelt grunnlag, så bør svakheter relatert til kostandsnormmodellen håndteres gjennom en redusert kostnadsnormandel.

Drifts- og investeringstiltak er ikke bare relatert til drifts-, vedlikeholds- og investeringskostnader. Bruk av fleksibilitet, vedlikehold, m.m. kan forlenge levetiden til et eksisterende nettanlegg. Det eksisterende nettanlegget kan ha høyere nettapkostnader og høyere forventede KILE-kostnader enn en ny nettanleggsløsning. Alle kostnadselement må derfor hensyntas i en modell som skal være nøytral for drifts- og investeringstiltak. Lede AS støtter derfor ikke bruken av et kalibreringsgrunnlag som kun hensyntar investeringskostnader og utvalgte driftskostnader. Dette er et av alternativene som drøftes i AFRY sin rapport. Når et nettselskap vurderer og velger mellom ulike tiltak, så er det totalkostnadene som er relevante.

Kraftsystemet er i endring, og forbrukerfleksibilitet forventes å bli stadig viktigere. I dag benytter mange nettselskap tariffen for utkoblbart forbruk (UKT) for å få tilgang til forbrukerfleksibilitet. Dette er en lite målrettet ordning som er rimelig for nettselskapene. Tariffdifferensiering/nettleieomfordeling gir nemlig ingen kostnad for nettselskapene. Alternativet til UKT-ordningen er målrettede fleksibilitetskjøp. Slike kjøp medfører kostnader. Investeringstiltak medfører også kostnader. **For å få en mer nøytral regulering som både fremmer markedsbaserte løsninger og som likebehandler ulike fleksibilitetstiltak, andre driftstiltak og investeringstiltak, så bør rabatten/nettleieomfordelingen på grunn av UKT-ordningen inkluderes i DEA-analysen og kalibreringsgrunnlaget som en «kostnad»¹.** Rabatten/nettleieomfordelingen bør altså inn i DEA-kostnadsgrunnlaget. Forslaget ligner på dagens håndtering av anleggsbidrag. «Avskrivninger» og «NVE-avkastning» for anleggsbidragsfinansierte investeringer tas inn i DEA-analysen og kalibreringsgrunnlaget for at effektivitetsanalysen skal bli nøytral for finansieringsformene. Nettselskapene har ulik kundesammensetning og ikke lik mulighet til å benytte seg av UKT-ordningen. Forslaget vil dermed gi en mer rettferdig inntektsregulering. Det vil også bidra til en riktig tariffing. Å gi en høyere rabatt/nettleieomfordeling enn hva nytten ved UKT-ordningen tilsier blir nemlig ulønnsomt for nettselskapene.

***

Hvis det er ønskelig, så stiller vi gjerne for å utdype våre synspunkt.

Med vennlig hilsen
Lede AS

Eivind Gramme

¹ Et mulig grunnlag er verdier for inntekter og levert energi relatert til ordinært og fleksibelt forbruk i eRapp.